

**FRANCI PETEK, ambasador trajnostnih športnih dogodkov:
*Od presežkov k vzdržnim dosežkom.***

Franci Petek, nekdanji vrhunski smučarski skakalec, doktor geografskih znanosti in pedagog montessori, je prejemnik mnogih priznanj za svoje dosežke na področju športa (Bloudkova nagrada, Slovenski športnik leta...), strasten jadralec in lastnik pasivne hiše.

1. Kako športnik doživlja okolje, naravo nasploh, koliko je to za vas kot športnika pomembno?

Sam sem se ukvarjal s športom, ki se odvija v naravi. Zato ti nehote skozi leta udejstvovanja narava "zleze pod kožo". Prav ta odnos pride tako daleč, da so mi bili treningi v dvorani kar malo zoprni, čeprav so bili v manjšini. Najmanj kar je, je da naravo začneš občudovati, začneš spoštovati to, kar ti da naravno okolje: zrak, ki ga dihaš in vonjaš, pogledi okoliške narave, igra svetlobe ob različnem vremenu. Sčasoma naravo znaš opaziti in to je tisto prvo, kar je pomembno.

2. Za športnike velja, da živijo zdravo, zato želijo tudi trenirati in tekmovati v čim bolj ugodnih pogojih za človekovo zdravje in počutje. Kaj bi svetovali navijačem in navdušencem športnih dogodkov, da lahko storijo, da bomo vsi imeli športni dogodek v spominu kot prijetno izkušnjo?

Marsikaj lahko prispevajo vsi deležniki na takih prireditvah. Ne gre le za to, da bi tekmovalci odšli domov s prijetnimi spomini. Tudi gledalci, organizatorji, podporne službe, sponzorji in drugi podporniki lahko s pravim razmišljanjem in pristopom pripomorejo k uspešni športni prireditvi. Tu bi morali predvsem spremeniti razmišljanje od presežkov k vzdržnim dosežkom. Športnikom bi toliko kot sam športni rezultat moral pomeniti *fair play*, drugim deležnikom pa tudi zmanjšanje onesnaževanja iz prevozov, poudarek na lokalni hrani ter lokalnih produktih in storitvah, sponzorji bi morali tako kot na ekonomske učinke udejstvovanja biti ponosni na to, da podpirajo trajnostni športni dogodek. Gre za nagib k nekoliko spremenjenim vrednotam.

3. Na kaj ste pomislili, ko ste prvič slišali ime ČISTA ZMAGA – trajnostni športni dogodki?

Predvsem na nekaj drugačnega, korak na višjo stopnjo našega zavedanja in dojemanja velikih in množičnih dogodkov.

4. Zakaj podpirate projekt Čista zmaga? Ali je to tudi povezano z vašim načinom življenja (pasivna hiša...)?

Zelo preprosto: nekako se sam nagibam k omejevanju uporabe nepotrebnih stvari v vsakdanjem življenju. V krogu prijateljev velikokrat izrečem stavek: vrečke nas bodo uničile. Morda je to izrek, ki najbolj preprosto odgovori na vprašanje. Ob vseh skušnjavah potrošniške družbe se moramo zavestno truditi živeti zmerno, spoštljivo do narave in vseh, s katerimi sobivamo.

5. Glede na to, da ste v svoji športni karieri ogromno tekmovali po svetu, kako v tujini gledajo na povezavo med športom in trajnostni razvojem?

Očitno pozitiven in spoštljiv odnos do narave je moč opaziti v Skandinaviji. Zelo konkreten primer trajnostno organiziranega dogodka so bile olimpijske igre v Vancouvru v Kanadi. Tam so na primer smučarske skakalnice postavili začasno, število gledalcev so za posamezno prizorišče omejili v sprejemljivo število, dostop do prizorišč je bil skoraj izključno z organiziranim prevozom, veliko pozornost so namenjali predstavitvi lokalnih indijanskih plemen in še bi lahko našteval.

6. Kdaj ste prvič začutili povezanost z naravo, okoljem in kaj vas je napeljalo k odgovornosti do okolja?

Težko rečem. Že od malega sem večino časa preživel zunaj. Še posebej se je odnos poglobil med študijem geografije in kasneje raziskovalne dejavnosti na Geografskem inštitutu Antona Melika ZRC SAZU. Od takrat z drugače odprtimi očmi hodim po svetu.

MITJA PETKOVŠEK, ambasador trajnostnih športnih dogodkov:

To imam v sebi.

Večkratni svetovni in evropski prvak v gimnastiki ter dobitnik mnogih športnih priznanj je tudi predan okoljevarstvenik, ki ga mnogi poznamo po njegovi plusenergijski hiši.

1. Kako športnik doživlja okolje, naravo nasploh, koliko je to za vas kot športnika pomembno?

Kot dvoranski športnik imam zelo malo dejanskega stika z naravo. Obremenjuje me predvsem dejstvo, da s svojo športno aktivnostjo (prevozi na treninge in tekmovanja, topla potratna dvorana...) precej obremenjujem okolje. Da si nekoliko "očistim vest", poskušam biti na vseh drugih področjih delovanja kar se da varčen.

2. Za športnike velja, da živijo zdravo, zato želijo tudi trenirati in tekrovati v čim bolj ugodnih pogojih za človekovo zdravje in počutje. Kaj bi svetovali navijačem in navdušencem športnih dogodkov, da lahko storijo, da bomo vsi imeli športni dogodek v spominu kot prijetno izkušnjo?

Preden bi si upal svetovati našim navijačem, bi si želel, da športniki postavimo zgled in visoke standarde na vseh naštetih področjih (odpadki, fair play, zmanjšanje onesnaževanja iz prevozov, poudarek na lokalni hrani in lokalnih produktih in storitvah...). Vse prepogosto opažam, da športnike ženejo sebični interesi, skrb za samega sebe, brez obzira na okolje, vključno z naravo in navijači.

3. Na kaj ste pomislili, ko ste prvič slišali ime ČISTA ZMAGA – trajnostni športni dogodki?

Ha ha, najprej sem pomislil na to, kako grdo me bodo gledali moji ljubljanski kolegi telovadci, ko jim bom priporočil, naj se na tekmovanje v Maribor odpravijo s kolesi. Takoj nato sem z malce več resnosti ugotovil, da nam nekoliko več racionalnosti na tem področju ne bo škodilo.

4. Zakaj podpirate projekt Čista zmaga? Ali je to tudi povezano z vašim načinom življenja (pasivna hiša, vrt)?

Skrb za okolje, racionalnost, nepotratnost, čim manjši ogljični odtis so način mojega življenja. Razlogi za gradnjo pasivne hiše in malega vrta niso bili finančni ampak predvsem okoljski. Ni me preveč zanimalo, ali je tako varčna gradnja ekonomsko upravičena. K projektu Čista zmaga sem pristopil zato, ker sem prepričan, da se lahko športniki ukvarjamo s športom do okolja bolj prijazno in s tem postavimo zgled vsem, ki nas tako ali drugače spremljajo in občudujejo.

5. Glede na to, da ste v svoji športni karieri ogromno tekmovali po svetu, kako v tujini gledajo na povezavo med športom in trajnostni razvojem?

Na žalost nisem nikjer zasledil kakšne močne povezave med njima. Ponekod so na splošno bolj trajnostno ozaveščeni in se to odraža tudi na športnem področju. Vsekakor pa so povsod še ogromne rezerve. S športnimi vrstniki, ki so v povprečju 13 let mlajši od mene, se o teh stvareh nimam kaj dosti pogovarjati.

6. Kdaj ste prvič začutili povezanost z naravo, okoljem in kaj vas je napeljalo k odgovornosti do okolja?

Ni bilo nekega ostrega časovnega mejnika. To imam v sebi. Vse dobre ideje in misli sem vedno vpiljal vase kot goba. Te stvari so se mi vedno zdele zelo resne, zelo pomembne. Tukaj ne smemo narediti napak.

KATARINA VENTURINI, ambasadorica trajnostnih športnih dogodkov: *Vsaka pot se začne s prvim korakom.*

Katarina Venturini, slovenska plesalka in večkratna svetovna prvakinja, nagrajena z mnogimi priznanji, je tudi postala ambasadorica trajnostnih športnih dogodkov.

1. Kako športnik doživlja okolje, naravo nasploh, koliko je to za vas kot športnika pomembno?

V svoji aktivni tekmovalni karieri športnice me okolje oziroma narava nista zanimala. Športni ples se dogaja v zaprtih prostorih telovadnic in plesnih dvoran. Na tekmovalju in treningih mi je bilo pomembno le, da sem bila zadovoljna s svojim plesanjem. Po zaključku tekmovalne kariere pa sta mi okolje oziroma narava vse bolj pomembna. Sedaj se rekreiram, poleg učenja plesa (ki se dogaja v zaprtih prostorih) le s športi, ki se dogajajo v naravi: kolesarjenje, tek na smučeh in pohodništvo. Zato mi je pomembno, da diham čist zrak, da se gibljem v okolju, kjer ni smeti (če pa so, jih pobrem), da lahko uživam v pogledih neokrnjene narave...

2. Za športnike velja, da živijo zdravo, zato želijo tudi trenirati in tekrovati v čim bolj ugodnih pogojih za človekovo zdravje in počutje. Kaj bi svetovali navijačem in navdušencem športnih dogodkov, da lahko storijo, da bomo vsi imeli športni dogodek v spominu kot prijetno izkušnjo?

Nisem prepričana, da športniki živijo zdravo. Mislim, da je vrhunski šport "nezdrav" za športnika. Telesa športnikov so pod stalnim pritiskom hitreje, višje, močnejše. Za doseg cilja in dober rezultat so športniki pripravljene narediti marsikaj brez zavedanja, da bo potrebno po aktivni športni karieri v tem telesu živeti naprej.

Zagotovo je čas, da se, ne samo pri športnih dogodkih, temveč nasploh, začnemo razmišljati trajnostno. Samo eno zgodbo bi želela deliti z vami. Na enem od mojih prvih obiskov na Japonskem, po končanem plesnem tekmovalju, ki sta ga organizirala moja prijatelja, v dvorani ni bilo prav nič smeti. Prijateljica sta mi razložila, da mora vsak posameznik odnesti svoje smeti k sebi domov. Si predstavljate, da bi morali obiskovalci smučarskih skokov v Planici odnesti domov (v nahrbtniku ali kakorkoli drugače) vse popite plastenke piva?

3. Na kaj ste pomislili, ko ste prvič slišali ime ČISTA ZMAGA – trajnostni športni dogodki?

Preden ste me vi seznanili z vašim projektom ČISTA ZMAGA – trajnostni športni dogodki, za to ime še nisem slišala. Predstavljala sem si, da gre za projekt v povezavi s športom in v povezavi s trajnostnim razvojem, za katerega se prizadeva Umanotera.

4. Zakaj podpirate projekt Čista zmaga? Ali je to tudi povezano z vašim delom z otroci?

Projekt Čista zmaga podpiram, ker menim, da je to pomembno za prihodnost našega planeta. Pomembna je družbena osveščenost, še bolj pa se mi zdi, da je vsak posameznik odgovoren za to, da odgovorno ravna do našega planeta. Vsaka pot se začne s prvim korakom in zato menim, če si bo vsak posameznik prizadeval, da bo čim manj obremenjeval okolje s tem, da zmanjšuje količine odpadkov in dosledno reciklira le-te, s tem, da podari stvari, ki jih ne potrebuje, tistim, ki jim bodo prišle prav, da učinkovito rabi vodo, da skrbi za svoje zdravje (tudi s plesom ☺) in se ne nažira tablet, ko malo zakašlja, da kupuje lokalno in sezonsko... bi bil že velik napredek.

5. Glede na to, da ste v svoji športni karieri ogromno tekmovali po svetu, kako v tujini gledajo na povezavo med športom in trajnostni razvojem?

Tiste plesne prireditve, ki se odvijajo tradicionalno že desetletja, skoraj stoletje, to so predvsem angleške tekme, se v vsem tem času, petindvajsetih let kar sem tekmovala, niso prav nič spremenile. Je bilo pa nekaj plesnih prireditev, ki so malo dišale po trajnostnem razvoju. Te so bile predvsem na področju Avstrije, Nemčije, Švice in Skandinavije. Menim pa, da ta trend trajnostnega razvoja šele prihaja in da bo v prihodnosti zmeraj več takih plesnih prireditev.